

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Tiesāšanās Procedūras](#) > [Digitalizācijas Regula – Dalībvalstu Paziņojumi](#) > France

Saturu nodrošina

Francija

Digitalizācijas regula – dalībvalstu paziņojumi

Francija

Šajā lapā ir informācija par paziņojumiem, ko dalībvalstis sniegušas saskaņā ar Regulu (ES) 2023/2844.

1. Valsts IT portāli saziņai ar tiesām vai citām iestādēm

Francijas iestādes norāda, ka Francijai nav valsts IT portāla saziņai ar tiesām vai iestādēm vai videokonferenču izmantošanai, kas būtu pieejams no ārvalstīm.

Saziņai ar tiesām vai iestādēm Francija eCODEX tehnoloģijas īstenošanai ir izvēlējusies izmantot eEDES references īstenošanas sistēmu.

2. Valsts tiesību akti par videokonferencēm civillietās un komercietās

a) – Informācija par piemērojamiem valsts tiesību aktiem un procedūrām, tajā skaitā piemērojamām procesuālajām tiesībām un aizsardzības pasākumiem attiecībā uz uzklaušānām, izmantojot videokonferenci vai citu distances saziņas tehnoloģiju.

Francijas iestādes norāda, ka Francijai nav īpaša tiesiskā regulējuma tiesu iestāžu pārrobežu videokonferenču rīkošanai.

Parasti Tiesu iekārtas kodeksa [*Code de l'organisation judiciaire*] L.111-12. pantā ir atļauts organizēt uzklaušānas, izmantojot audiovizuālos telesakarus, ar šādiem nosacījumiem:

- katrai pusei ir jādod sava piekrišana izmantot videokonferenci;
- uzklaušāna notiek vairākās tiesas sēžu zālēs, kas ir tieši savienotas ar audiovizuālajiem telesakariem;
- videokonferenču programmatūrai jāgarantē pārraižu konfidencialitāte.

Tiesas priekšsēdētājs var atļaut uzklaušīt puses, lieciniekus, ekspertus vai jebkuras citas uzaicinātās personas pēc viņu skaidra lūguma ārpus tiesas sēžu zāles, izmantojot audiovizuālos telesakarus (Tiesu iekārtas kodeksa 111-12-1. pants).

Tiesas priekšsēdētājs apmierinās šo lūgumu tikai tad, ja uzskatīs, ka attālinātā uzklaušāna ir saderīga ar procesa būtību un atbilst sacikstes principam. Šis lēmums ir tiesu administrācijas pasākums (Tiesu iekārtas kodeksa R111-7-1. pants).

Šī iespēja ir atkarīga no tā, vai tiek izmantoti audiovizuāli telesakaru līdzekļi ar tehniskajiem parametriem, kas noteikti ar tieslietu ministra rīkojumu, kam jānodrošina, no vienas puses, pārraides kvalitāte un, ja uzklaušāna vai nopratināšana nav atklāta, mijiedarbības konfidencialitāte, un, no otras puses, iespēja identificēt dalībniekus.

Tiesas priekšsēdētājs vada procesu no tiesas sēžu zāles, piedaloties arī citiem tiesas locekļiem, tiesas sekretāram un attiecīgā gadījumā prokuroram.

Uzklausīšanas laikā tiesas priekšsēdētājam ir jāpārlicinās, ka apstākļi, kādos persona izveido savienojumu, ir saderīgi ar cieņas pret procesu un svinīgumu ievērošanu.

2022. gada 13. maija Rīkojumā JUST2214196A ir precizēta audiovizuālo telesakaru sistēmu izmantošanas tehniskā kārtība uzklaušīšanu vai nopratināšanu norisei, izmantojot videokonferenci, lietās, kas nav krimināllietas. Jāievēro šādi galvenie nosacījumi:

- audiovizuālie sakari jāizveido, izmantojot Tieslietu ministrijas nodrošinātu videokonferenču risinājumu. Komerctiesās to var īstenot arī ar risinājumu, ko nodrošina Komerclietu tiesu sekretāru nacionālā padome [*Conseil national des greffiers des tribunaux de commerce*];

c) - Informācija par to, vai valsts tiesību akti ļauj tiesai vai kompetentajai iestādei pēc savas ierosmes ieplānot uzklaušīšanu

Attiecībā uz videokonferenču izmantošanu pēc tiesneša iniciatīvas būtu jānošķir divas situācijas:

- visās tiesu jurisdikcijās uzklaušīšanas var rīkot vairākās tiesas sēžu zālēs, kas pēc tiesneša iniciatīvas ir tieši savienotas, izmantojot audiovizuālo telesakaru sistēmas, tomēr ar nosacījumu, ka visas puses ir devušas piekrišanu videokonferenču izmantošanai (Tiesu iekārtas kodeksa L.111-12. pants);
- tiesā, kas izskata lietas, kuras nav krimināllietas, nopratināt pusi, liecinieku, ekspertu vai jebkuru citu uzaicināto personu, izmantojot audiovizuālo telesakaru sistēmas ārpus tiesas sēžu zāles, var atļaut tikai tiesas priekšsēdētājs pēc attiecīgās personas skaidra lūguma (Tiesu iekārtas kodeksa L.111-12-1. pants).

d) - Informācija par dalībvalstī pieejamo videokonferenču tehnoloģiju vai par visbiežāk izmantoto videokonferenču platformu/risinājumu

- Francijas iestādes sniedz tālāk izklāstīto informāciju. Tieslietu amatpersonas savstarpējai saziņai izmanto *Cisco Jabber*.
- Reāllaika apstrādes pakalpojumiem tiek izmantots *Cisco Webex Desk*.
- Tiesas sēžu un administratīvo dienestu rīcībā ir *Cisco Webex Room Kit*.
- Decentralizētie ieslodzījuma vietu dienesti izmanto *Cisco Webex Room Kit*.
- Attiecībā uz komercietesām [Komerclietu tiesu sekretāru nacionālā padome](#) izmanto programmatūru *Tixéo Private Cloud*, kas ir ANSSI sertificēts Francijas ieviests risinājums.

e) - Informācija par procedūras noteikumiem, lai puse varētu iesniegt viedokli par videokonferences vai citas distances saziņas tehnoloģijas izmantošanu uzklaušīšanai

Tiesu iekārtas kodeksa L.111-12. pantā ir paredzēts, ka uzklaušīšanas notiek, izmantojot audiovizuālos telesakaru līdzekļus, vai nu *ex officio*, vai arī pēc pušu lūguma, ar nosacījumu, ka katra puse piekrīt videokonferenču izmantošanai. Likums neregulē formu, kādā pusei jāizsaka viedoklis par videokonferenču izmantošanu, tāpēc to var paust jebkādā veidā.

Turklāt saskaņā ar Tiesu iekārtas kodeksa L.111-12-1. pantu puses, lieciniekus, ekspertus vai jebkuru citu uzaicinātu personu var uzklaušīt ārpus tiesas sēžu zāles, izmantojot audiovizuālos telesakarus, tikai pēc to skaidra lūguma un ar tiesas priekšsēdētāja atļauju. Likumā nav paredzētas nekādas formālas prasības attiecībā uz šo lūgumu - tas ir paredzēts kā vienkāršs administratīvs akts un tāpat nav juridisks pieprasījums procesuālā nozīmē. Tāpat to var veikt ar jebkādiem līdzekļiem.

g) - Informācija par to, kā tiek nodrošināta advokāta profesionālā konfidencialitāte pirms videokonferences un tās laikā

Civillietās un komercietesās nav īpaša reglamenta par to, kā organizēt saziņu starp advokātiem un viņu klientiem, ja uzklaušīšanā vai nopratināšanā izmanto videokonferenci, jo šādai mijiedarbībai nav procesuāla rakstura.

Tomēr tiesa var uz laiku apturēt uzklaušīšanu vai nopratināšanu, lai ļautu advokātiem konfidenciali uzrunāt savus klientus bez citu pušu vai tiesas klātbūtnes, izmantojot to rīcībā nodotos telesakaru līdzekļus.

Turklāt attiecībā uz trešām personām, kas piedalās uzklaušīšanās vai nopratināšanās, 2022. gada 13. maija Rīkojumā JUST2214196A ir noteikts, ka, ja uzklaušīšana nav atklāta, saziņas konfidencialitāte tiek garantēta ar telesakaru procedūrām.

Turklāt video un skaņas videoierakstus nedrīkst ierakstīt vai uzglabāt, izņemot gadījumus, kas paredzēti [Mantojuma kodeksa \[Code du Patrimoine\] L.221-1. pantā un turpmākajos pantos](#), piemērojot Tiesu iekārtas kodeksa L.111-12. pantu.

h) – Informācija par uzklausišanas organizēšanas un norises praktiskajiem aspektiem, tajā skaitā informācija par iespējamo balss sintēzes tehnoloģiju izmantošanu

Kā izklāstīts c) un e) apakšpunktā, civillietās un komercietās uzklausišanas, izmantojot videokonferenci, rīkošanai ir vajadzīga visu pušu piekrišana, savukārt personas nopratināšanu videokonferences veidā var atļaut tikai pēc minētās personas skaidra pieprasījuma (bet neprasot pārējo pušu piekrišanu).

j) - Pušu identifikācijas un autentifikācijas kārtība

Tiesu iekārtas kodeksa R.111-7-1. pantā ir noteikts, ka izmantoto audiovizuālo telesakaru līdzekļu tehniskajiem parametriem ir jāļauj identificēt dalībniekus, tiem vajadzības gadījumā uzrādot personu apliecinošus dokumentus un tos pārbaudot.

k) – Metode, kā puses var uzdot jautājumus un faktiski piedalīties

Uzklausišanai, izmantojot videokonferenci, piemēro tādas pašas procedūras kā jebkurai citai uzklausišanai. Pusēm tiek dota iespēja izklāstīt savus prasījumus un pamatus, atbildēt uz tiesas uzdotajiem jautājumiem un iesniegt apsvērumus, ko tās uzskata par piemērotiem saskaņā ar sacīkstes principu. Tomēr, ja tiesa uzskata, ka tās rīcībā ir pietiekama informācija, tiesas priekšsēdētājs var pārtraukt mutvārdu paskaidrojumus vai apsvērumus, ko puses iesniegušas aizstāvībai (Civilprocesa kodeksa [Code de Procédure Civile] 440. pants).

Turklāt pusēm ir jāpaziņo tiesai un pārējiem lietas dalībniekiem par pierādījumiem, ko tās plāno iesniegt savu prasījumu pamatošanai (Civilprocesa kodeksa 15. pants). Tiesneša lēmumā var ņemt vērā tikai tos pierādījumus, kurus puses ir iesniegušas ierunu procedūrā (Civilprocesa kodeksa 16. pants).

Tiesnesis var aicināt puses saskaņā ar reglamentu un sacīkstes principu mutiski vai rakstiski iesniegt jebkādas paskaidrojumus par faktiskajiem vai tiesiskajiem apstākļiem, ko var uzskatīt par nepieciešamiem strīda atrisināšanai (Civilprocesa kodeksa 8. un 13. pants).

Fundamentālākā līmenī nevienu pusi nevar tiesāt, ja tā nav uzklausiņa vai uzaicināta uz tiesu (Civilprocesa kodeksa 14. pants). Turklāt, ja attālināta lietas izskatīšana tiek uzskatīta par nesaderīgu ar tiesvedības būtību un sacīkstes principa ievērošanu, šādu piedalīšanās metodi neizmanto (Tiesu iekārtas kodeksa R.111-7-1. pants).

Attiecībā uz lieciniekiem ir jānorāda, ka saskaņā ar Francijas tiesībām: “lieciniekus uzklausa, klātesot pusēm vai uzaicinot puses” (Civilprocesa kodeksa 208. pants). Tomēr “puses nedrīkst pārtraukt, traucēt vai mēģināt ietekmēt lieciniekus, kas sniedz liecību, vai tieši uzrunāt lieciniekus; pretējā gadījumā attiecīgajai pusei draud izslēgšana” (Civilprocesa kodeksa 214. panta 1. punkts). Tāpēc tiesnesis ir tas, kurš “ja uzskata to par vajadzīgu, uzdod jautājumus, kurus puses ir iesniegušas tiesnesim pēc liecinieka nopratināšanas” (Civilprocesa kodeksa 214. panta 2. punkts). Puses, pat tās, kuras tiek uzklausiņas, izmantojot videokonferenci, var iesniegt tiesnesim jautājumus, kas paredzēti lieciniekiem. Praksē liecinieku nopratināšana civillietās un komercietās nav bieža parādība.

l) - Kā puses gūst labumu no tiesībām uz tulka pakalpojumiem

Saskaņā ar Tiesu iekārtas kodeksa L.111-12-1. pantu puses, lieciniekus, ekspertus vai jebkuru citu uzaicinātu personu var uzklausiņt ārpus tiesas sēžu zāles, izmantojot audiovizuālos telesakarus, tikai pēc to skaidra lūguma un ar tiesas priekšsēdētāja atļauju.

Tulki var izmantot šo noteikumu un pēc viņu skaidra lūguma saņemt atļauju piedalīties uzklausiņā, izmantojot audiovizuālos telesakarus ārpus tiesas sēžu zāles. Šādā gadījumā tulks var piedalīties uzklausiņā vai nu tiesas sēžu zālē, kamēr puse piedalās attālināti, vai arī attālināti, kamēr puse atrodas tiesā klātienē. Ievērojot iepriekš minētos nosacījumus, gan tulks, gan puse var piedalīties uzklausiņā, izmantojot audiovizuālos telesakarus, neatkarīgi no tā, vai tie atrodas vienā un tajā pašā vietā.

m) - Kā tiek nodrošināta iespēja videokonferences laikā pārbaudīt vai iesniegt lietiskos pierādījumus

Personām, kas piedalās uzklaušanās videokonferencē, piemēro tādus pašus procesuālos noteikumus kā tad, ja viņas fiziski atrastos tiesas sēžu zālē.

Lai izskatītu lietiskos pierādījumus priekšmetu veidā, kas tieši iesniegti tiesnesim kā pierādījumi, tiesnesis veic personisku pārbaudi saskaņā ar Civilprocesa kodeksā noteikto. Parasti tiesnesis, lai personīgi pārbaudītu faktus, var iepazīties ar visiem apstrīdēto faktu aspektiem un izdarīt secinājumus, pieņemt novērtējumus un izvērtējumus vai veikt rekonstrukciju, ja tas uzskata to par nepieciešamu, vajadzības gadījumā apmeklējot attiecīgās vietas (Civilprocesa kodeksa 179. pants). Tomēr tiesnesis to var darīt tikai tad, ja puses ir ieradušās klātienē vai ir tikušas izsauktas ierasties tiesā. Šādā gadījumā tiesnesim ir jāsaprot arī ziņojums par konstatējumiem, novērtējumiem, izvērtējumiem, rekonstrukciju vai paziņojumiem (Civilprocesa kodeksa 182. pants).

Praksē tas ir izņēmuma gadījums, jo pušu iesniegtie pierādījumi parasti ir rakstiski dokumenti.

Civilprocesa kodeksa 15. pantā ir noteikts, ka *“pusēs savlaicīgi paziņo cita citai savus prasījumus pamatojošos faktus, iesniegtos pierādījumus un izvirzītos pamatus, lai katra varētu organizēt savu aizstāvību”*. Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 16. panta 2. punktu tiesa savā nolēmumā var ņemt vērā tikai tos pierādījumus, kurus puses ir apspriedušas uz sacīkstes principu balstītās debatēs.

Jānorāda, ka rakstveida procesā pusēm ir rakstiski jāapmainās ar lietas materiāliem un tie netiek iesniegti tieši uzklaušanās laikā. Šī advokātu savstarpējā saziņa un saziņa starp advokātiem un tiesu var notikt, izmantojot elektroniskos saziņas līdzekļus, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti šim saziņas veidam piemērojamie noteikumi, kas it īpaši attiecas uz saņēmēja piekrišanu, uzticamu saņemšanas apliecinājumu vai paziņojumu par izsniegšanu izdošanu un tādas tehniskas procedūras izmantošanu, ko reglamentē tieslietu ministra tehniskais rīkojums, kurā ir paredzētas garantijas, kas jāievēro īstenotajā procesā (Civilprocesa kodeksa 748. panta 1. punkts un turpmākie panti).

Mutvārdu procesā, lai gan puses uzklaušanās var iesniegt jaunus pierādījumus, tām tomēr par tiem ir jāpaziņo pretējām pusēm un jāiesniedz tiesai. Tas nozīmē, ka tad, ja puse uzklaušanās piedalās attālināti, sarakste ir jāšūta pa pastu, jo elektronisko līdzekļu izmantošana ne vienmēr ir iespējama tādēļ, ka trūkst tehnisku procesu, kas atbilstu iepriekš minētajam Civilprocesa kodeksa 748. panta 1. punktam un turpmākajiem pantiem, kuri reglamentē šā saziņas veida izmantošanu.

3. Valsts tiesību akti par videokonferencēm krimināllietās

a) – Informācija par piemērojamiem valsts tiesību aktiem un procedūrām, tajā skaitā piemērojamām procesuālajām tiesībām un aizsardzības pasākumiem attiecībā uz uzklaušām, izmantojot videokonferenci vai citu distances saziņas tehnoloģiju.

Francijas iestādes atkārtο jau izklāstītos apsvērumus:

vispirms ir jāatgādina, ka pirmie noteikumi par videokonferenču izmantošanu krimināllietās tika ieviesti ar 2001. gada 15. novembra Likumu par ikdienas drošību [*loi relative à la sécurité quotidienne*]. Pēc tam ar vairākiem tiesību aktiem videokonferenču izmantošanas joma tika paplašināta, it īpaši ar 2019. gada 23. marta Rīkojumu Nr. 2019-222 par tiesu sistēmas plānošanu un reformu 2018.–2022. gadā.

Sākotnēji videokonferences bija paredzētas tikai noteiktām izmeklēšanas un nopratināšanas procedūrām, taču tagad ar zināmiem nosacījumiem tās ir iespējamās visos kriminālprocesa posmos no izmeklēšanas līdz spriedumu izpildei.

Ja personai, kas piedalās uzklaušanās, izmantojot videokonferenci, palīdz advokāts, tas var piedalīties procesā vai nu kopā ar kompetentās tiesas vai komisijas tiesnesi, vai arī kopā ar attiecīgo personu (Kriminālprocesa kodeksa [*Code de Procédure Pénale*] 706-71. panta 6. punkts).

Pirmajā gadījumā personai ir jāspēj konfidenciāli sazināties ar advokātu, izmantojot audiovizuālos telesakaru līdzekļus.

Otrajā gadījumā attiecīgās personas rīcībā aizturēšanas vietā ir jābūt visu lietas materiālu kopijai, ja vien advokātam jau nav izsniegta lietas materiālu kopija.

b) - Informācija par procedūras noteikumiem, lai sniegtu piekrišanu videokonferenču vai citu distances saziņas tehnoloģiju izmantošanai nopratināšanās

Attiecībā uz starptautisko sadarbību Francijas tiesu iestādes var pieprasīt ārvalstu tiesu iestādes izmantot videokonferences un otrādi, lai organizētu liecinieku, ekspertu vai apsūdzēto iztaujāšanu, nopratināšanu vai konfrontēšanu dažādos kriminālprocesa posmos.

Saistībā ar videokonferenču pieprasījumiem ir jāizdod starptautiskās savstarpējās tiesiskās palīdzības pieprasījums krimināllietās vai – Eiropas Savienībā (ES) – Eiropas izmeklēšanas rīkojums (EIR).

Šāda veida savstarpējās palīdzības pieprasījumu var iesniegt saskaņā ar dažādiem sadarbības instrumentiem.

Videokonferenču izmantošanas principam ir jābūt paredzētam Kriminālprocesa kodeksā un jāatbilst piemērojamos konvencionālajos instrumentos noteiktajām prasībām.

Ja šāda instrumenta nav, būtu jāpiemēro Kriminālprocesa kodeksa [694. panta 5. punkts](#), it īpaši attiecībā uz personas, pret kuru vērsta kriminālvajāšana, piekrišanas saņemšanu. Šajā pantā ir paredzēts, ka iztaujāšana, nopratināšana vai konfrontēšana, ko veic ārvalstīs pēc Francijas tiesu iestāžu pieprasījuma, norit saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksu, ja vien to neliedz starptautisks nolīgums.

Personas, pret kuru vērsta kriminālvajāšana, nopratināšanu vai konfrontēšanu var veikt tikai ar šīs personas piekrišanu.

Turklāt, ja saskaņā ar Francijas tiesību aktiem ir nepieciešamas īpašas videokonferenču procedūras, tās ir jānorāda savstarpējās tiesiskās palīdzības pieprasījumā neatkarīgi no tā, vai tas attiecas uz procedūru, kas jāievēro pirms vai pēc videokonferences.

d) - Informācija par to, kā tiek nodrošināta advokāta un klienta saziņas konfidencialitāte pirms uzklausišanas videokonferencē un tās laikā

Ja personai, kas piedalās uzklausišanā, izmantojot videokonferenci, palīdz advokāts, tas var piedalīties procesā vai nu kopā ar kompetentās tiesas vai komisijas tiesnesi, vai arī kopā ar attiecīgo personu (Kriminālprocesa kodeksa 706-71. panta 6. punkts).

Pirmajā gadījumā personai ir jāspēj konfidenciali sazināties ar advokātu, izmantojot audiovizuālos telesakaru līdzekļus.

Otrajā gadījumā attiecīgās personas rīcībā aizturēšanas vietā ir jābūt visu lietas materiālu kopijai, ja vien advokātam jau nav izsniegta lietas materiālu kopija.

e) - Informācija par to, kā personas, kurām ir vecāku atbildība, vai citi attiecīgi pieaugušie tiek informēti par bērna nopratināšanu, izmantojot videokonferenci vai citu distances saziņas tehnoloģiju, – kā tiek ņemtas vērā bērna intereses?

Nepilngadīgo krimināllietu kodeksa [*Code de la justice pénale des mineurs*] L.311-1. pantā un turpmākajos pantos ir paredzēts, ka nepilngadīgajam, kas tiek turēts aizdomās vai apsūdzēts noziedzīgā nodarījumā, ir tiesības uz to personu pavadību nopratināšanā vai iztaujāšanā, kurām ir vecāku atbildība, ja iestāde, kas vada tiesvedību, uzskata, ka pavadība ir bērna interesēs un ka šo personu klātbūtne nekaitē procesam. Šie noteikumi attiecas uz nopratināšanu tiesas izmeklēšanas posmā.

2019. gada 27. maija apkārtrakstā, kurā izklāstīti 2019. gada 23. marta Likuma Nr. 2019-222 par tiesu sistēmas plānošanu un reformu 2018.–2022. gadam noteikumi un 2019. gada 24. maija Dekrēta Nr. 2019-507 par nepilngadīgajiem piemērojamo kriminālprocesa noteikumi, ir norādīts, ka atšķirībā no tiesas sēdēm šīs tiesības pavadīt nepilngadīgo ir atstātas vienīgi tās iestādes ziņā, kas veic nopratināšanu vai iztaujāšanu, proti, izmeklētāja vai tiesneša ziņā.

Attiecīgi Kriminālkodeksa L.311-1. pantā ir noteikts, ka “*prokuratūrai vai, atkarībā no apstākļiem, izmeklēšanas vai pirmās instances tiesai jāinformē likumīgie pārstāvji par lēmumiem, kas pieņemti attiecībā uz nepilngadīgo.*

Šī informācija ir jāsniedz ar jebkādiem līdzekļiem, ja vien nav citu noteikumu, kas nosaka pretējo.

Nepilngadīgajam ir tiesības uz to, ka viņu pavada viņa likumīgie pārstāvji:

1) katrā uzklaušanās tiesvedībā;

2) nopratināšanas vai iztaujāšanas laikā, ja iestāde, kas veic attiecīgo procesuālo darbību, uzskata, ka pavadīšana ir bērna interesēs un ka šādu personu klātbūtne nekaitēs tiesvedībai; izmeklēšanas laikā nepilngadīgā nopratināšanu vai iztaujāšanu var sākt šo personu prombūtnē, ja tās nav ieradušās divas stundas pēc tam, kad tās izsauktas uz tiesu.

Nepilngadīgā likumīgie pārstāvji ir jāizsauc uz visām nepilngadīgo tiesas sēdēm un, ja nepieciešams, nepilngadīgā nopratināšanas un iztaujāšanas laikā.

Ja nav iespējams informēt nepilngadīgā likumīgos pārstāvjus vai ja nav vēlams, lai tie pavadītu nepilngadīgo, iepriekšējos punktos minētā informācija ir jāpaziņo attiecīgam pieaugušajam, un nepilngadīgajam ir jābūt šī pieaugušā pavadībā šajā kodeksā paredzētajos gadījumos un kārtībā.”

Turklāt Kriminālprocesa kodeksa L.334-6. pantā ir noteikts, ka audiovizuālos telesakarus nedrīkst izmantot, lai lemtu par nepilngadīgā pirmstiesas apcietinājumu vai pirmstiesas apcietinājuma pagarināšanu, izņemot gadījumus, kad šķiet, ka ir jāizvairās no viņu pārvadāšanas, jo pastāv nopietns sabiedrisko nekārtību vai bēgšanas risks.

f) - Informācija par iespēju ierakstīt nopratināšanu saskaņā ar valsts tiesību aktiem un par ierakstu glabāšanu un izplatīšanu; Informācija par balss atpazīšanas un automatizētas transkripcijas tehnoloģiju iespējamu izmantošanu

1. 1. Nopratināšanas ierakstīšana izmeklēšanas laikā:

1.1. Nepilngadīgo nopratināšanas ierakstīšana

Ja nepilngadīgais tiek uzklauts kā liecinieks vai kā apsūdzētais, bet viņam netiek piemērots apcietinājums, nav noteikuma, kas pieprasītu viņa nopratināšanas audiovizuālu ierakstīšanu.

- Noziedzīgu nodarījumu nepilngadīgu izdarītāju nopratināšana

Tomēr, ja nepilngadīgais atrodas likumīgā apcietinājumā, Nepilngadīgo krimināltiesību kodeksa L.413-12. pantā ir noteikts, ka ir jāveic apcietinājumā esošā vai aizturētā nepilngadīgā nopratināšanas audiovizuāli ieraksti.

Nepilngadīgās personas likumīgie pārstāvji ir jāinformē par nepilngadīgā ievietošanu apcietinājumā saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa L.413-7. pantu, taču netiek prasīta šo pārstāvju piekrišana nepilngadīgā nopratināšanas audiovizuālu ierakstu veikšanai. Tāpat nepilngadīgais nedrīkst atteikties no filmēšanas nopratināšanas laikā.

Turklāt Kriminālprocesa kodeksa L.413-7. panta 2. punktā ir noteikts, ka no pienākuma informēt likumīgos pārstāvjus vai attiecīgu pieaugušo par nepilngadīgā ievietošanu apcietinājumā var atteikties tikai tādēļ, lai ļautu iegūt vai saglabāt pierādījumus vai novērstu nopietnus draudus personas dzīvībai, brīvībai vai fiziskajai neaizskaramībai, ar prokurora vai izmeklētājtiesneša lēmumu, kas pieņemts, ņemot vērā lietas apstākļus, un uz tiesneša noteikto laiku, kas nedrīkst pārsniegt divdesmit četras stundas vai, ja apcietinājumu nevar pagarināt, divpadsmit stundas.

Vienīgais izņēmums attiecībā uz nepilngadīgā nopratināšanas audiovizuālo ierakstu veikšanu ir gadījumi, ja ierakstu tehniski nav iespējams veikt; šādā gadījumā izmeklēšanas dienestiem par to nekavējoties jāinformē prokurors vai izmeklētājtiesnesis un tas jānorāda nopratināšanas ziņojumā, kā arī jāapraksta šādas nespējas būtība.

Ja nav ieraksta, neatkarīgi no tā, vai šī nespēja veikt ierakstu ir minēta oficiālajā ziņojumā un paziņota kompetentajam tiesnesim, notiesājošu spriedumu nevar pasludināt, pamatojoties tikai uz nepilngadīgā liecībām, ja tās tiek apstrīdētas.

Ar ierakstu tiesas procesa laikā drīkst iepazīties tikai tad, ja nopratināšanas ziņojuma saturs tiek apstrīdēts ar izmeklētājtiesneša, nepilngadīgo lietu tiesneša vai kompetentās tiesas lēmumu pēc prokurora vai kādas puses pieprasījuma.

Par ieraksta oriģināla vai kopijas izplatīšanu, ko veic jebkura persona, soda ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu

un 15 000 EUR naudas sodu (Kriminālprocesa kodeksa L.413-14. pants).

Piecus gadus pēc publiskās apsūdzības procesa beigām ieraksta oriģināls un tā kopija ir jāiznīcina viena mēneša laikā (Kriminālprocesa kodeksa L.413-15. pants).

- Nepilngadīgu cietušo nopratināšana

Kriminālprocesa kodeksa 706-52. pantā ir noteikts, ka ir jāveic audiovizuāls ieraksts par tāda nepilngadīgā nopratināšanu, kurš ir cietis kādā no šī kodeksa 706-47. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, kas galvenokārt ietver seksuālus nodarījumus (izvarošana, seksuāli rakstura uzbrukums, seksuāla vardarbība un sutenerisms). Audiovizuālus ierakstus var veikt arī nepilngadīga cietušā nopratināšanā par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar Kriminālkodeksa 222-33-2-2. pantu (psiholoģiska aizskaršana) un 222-33-2-3. pantu (iebidēšana skolā).

Kriminālprocesa kodeksa 706-52. pants tika grozīts ar 2007. gada 5. marta Likumu Nr. 2007-291, lai nodrošinātu šādu nopratināšanu sistemātisku ierakstīšanu, neprasot nepilngadīgā vai viņa pārstāvju piekrišanu.

Turklāt vairs nav paredzēts, ka pēc nepilngadīgā vai viņa likumīgā pārstāvja pieprasījuma šāds ieraksts var būt tikai audioieraksts. Turpmāk tikai prokurors vai izmeklētājtiesnesis var nolemt, ka ieraksts būs audioieraksts, un tikai tad, ja to pamato nepilngadīgā intereses (706-52. panta 2. punkts).

Tāpēc tikai aprikojuma tehniska kļūme var attaisnot to, ka netiek ierakstīta nepilngadīga cietušā nopratināšana. Šādi darbības traucējumi ir stingri reglamentēti tiesību aktos, un Kriminālprocesa kodeksa 706-52. pantā ir noteikts, ka izmeklēšanas dienestiem ir nekavējoties jāinformē prokurors vai izmeklētājtiesnesis un jāsaprotavo ziņojums par attiecīgā darbības traucējuma būtību.

Ieraksta kopija ir jāsaprotavo arī tādēļ, lai atvieglotu tā turpmāku skatīšanos vai noklausīšanos tiesvedības laikā. Šī kopija tiek iekļauta lietas materiālos. Ieraksta oriģināls tiek aizzīmogots.

Pēc izmeklētājtiesneša lēmuma ierakstu var skatīties vai noklausīties procesa laikā. Tomēr puses, advokāti vai eksperti izmeklētājtiesneša vai tiesas sekretāra klātbūtnē var noskatīties vai noklausīties ieraksta kopiju.

Par šāda ieraksta oriģināla vai kopijas izplatīšanu, ko veic jebkura persona, soda ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un 15 000 EUR naudas sodu.

Piecus gadus pēc publiskās apsūdzības procesa beigām ieraksta oriģināls un tā kopija ir jāiznīcina viena mēneša laikā.

1.2. Obligāta audiovizuālu ierakstu veikšana to personu nopratināšanā, kuras par noziedzīgiem nodarījumiem tiek turētas likumīgā apcietinājumā

Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 64-1. pantu audiovizuālie ieraksti ir jāveic, kad tiek nopratinātas personas, kas tiek turētas apcietinājumā par noziedzīgu nodarījumu policijas iecirkņos, žandarmērijas iecirkņos vai struktūrvienībās, kas veic tiesu policijas pienākumus. Šo ierakstu var izmantot tikai tad, ja rodas domstarpības par nopratināšanas ziņojuma saturu. Ja to personu skaits, kuras atrodas apcietinājumā vienā un tajā pašā nodaļā un kuras ir jānopratina vienlaicīgi, neļauj ierakstīt to attiecīgās nopratināšanas, par šo situāciju nekavējoties jāinformē prokurors, un ar rakstisku lēmumu, kas jāiekļauj lietā, tam ir jānorāda tās personas vai to personu vārdi, kuru iztaujāšanas netiks ierakstītas saskaņā ar izmeklēšanas prasībām. Ja nopratināšanu tehniski nav iespējams ierakstīt, tiesu policijas darbinieks nekavējoties informē prokuroru un ziņojumā norāda tehnisko kļūmi, kas liedza veikt ierakstu.

1. 2. Izmeklēšanas laikā

Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 706-71. un R.53-33. un turpmākajiem pantiem, ja to pamato izmeklēšanas prasības, nopratināšanu, iztaujāšanu vai konfrontēšanu var veikt vairākās vietās Francijā, kas ir savienotas ar telesakariem, kas nodrošina pārraides konfidencialitāti.

Pēc tam katrā vietā tiek sagatavoti ziņojumi par procesuālajām darbībām. Šādā gadījumā procedūra ir šāda: — tiek lūgts prokuratūras atzinums; attiecīgā gadījumā tiek izsaukta kvalificēta persona, kurai jāievēro dienesta noslēpums; tiek veikta ieraksta oriģināla aizzīmogošana pēc kopijas sagatavošanas; kopiju pievieno lietas

materiāliem. Ir jā sagatavo ziņojums par procesuālajām darbībām. Šos noteikumus piemēro arī tad, ja persona ir aizturēta.

Kriminālprocesa kodeksa 706-71.pantā ir paredzēts, ka šādos gadījumos advokāts var atrasties vai nu tiesas sēžu zālē, vai arī kopā ar savu klientu. Pirmajā gadījumā advokātam ir jāspēj konfidenciāli sazināties ar savu klientu, izmantojot pieejamos telesakaru līdzekļus. Otrajā gadījumā aizturēšanas telpās ir jābūt pieejamai pilnai lietas materiālu kopijai. Lai gan Kriminālprocesa kodeksa 706-71. panta formulējums šos noteikumus attiecina tikai uz aizturētās personas nopratināšanu vai iztaujāšanu, būtu jāuzskata, ka tādas brīvas personas advokāts, kas tiek nopratināta vai iztaujāta attālināti, var būt klāt arī izmeklētājtiesnešu telpās vai kopā ar savu klientu.

- Izmeklēšanas nopratināšanas audiovizuālie ieraksti:

Audiovizuāli ieraksti ir jāveic visās izmeklēšanā esošo personu nopratināšanās, arī pirmajās liecībās un konfrontācijās (Kriminālprocesa kodeksa 116-1. pants):

— ar nosacījumu, ka nopratināšanu veic izmeklētājtiesneša telpās;

— un ar nosacījumu, ka nopratināšana attiecas uz iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem. Izņēmums attiecībā uz ierakstiem, kas saistīti ar Kriminālprocesa kodeksa 706-73. pantā minētajiem vai Kriminālkodeksa IV grāmatas I un II sadaļā paredzētajiem noziedzīgiem nodarījumiem (valsts pamatinteresu apdraudējums – terorisms), tika atzīts par nekonstitucionālu ar Konstitucionālās padomes 2012. gada 6. aprīļa lēmumu, kas pieņemts pēc prioritāra jautājuma iesniegšanas.

Šī neatbilstība konstitūcijai attiecas tikai uz nopratināšanām, kas veiktas pēc 2012. gada 6. aprīļa (Krimināllietu palātas 2012. gada 10. maija spriedums).

Ar likumu tika ieviesti divi izņēmumi no pienākuma veikt ierakstus:

— ja vienlaicīgi nopratināmo personu skaits, kuras jānopratinā vienā un tajā pašā procesā vai atsevišķos procesos, neļauj veikt pilnu ierakstu kopumu. Šādā gadījumā izmeklētājtiesnesim ar lietas materiālos iekļautu rakstisku lēmumu un ņemot vērā izmeklēšanas prasības, ir jānorāda persona vai personas, kuru nopratināšana netiks ierakstīta;

— ja ieraksts tehniski nav iespējams, tiesnesim tas ir jānorāda nopratināšanas ziņojumā, norādot problēmas būtību.

- Ieraksta skatīšanās vai klausīšanās:

Ieraksta skatīšanās vai klausīšanās ir pakļauta stingriem nosacījumiem:

— tas var notikt vai nu izmeklēšanas laikā, vai arī tiesā, kas izskata lietu; — taču tas var notikt tikai tad, ja persona, pret kuru vērsta izmeklēšana, vai apsūdzētais apstrīd nopratināšanas ziņojuma saturu;

— tas notiek vai nu pēc prokurora lūguma, vai arī pēc vienas puses lūguma un ar izmeklētājtiesneša vai tiesas, kura izskata attiecīgo lietu, lēmumu.

Ja lūgumu iesniedz viena no pusēm, tas ir jāiesniedz saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 82-1. pantu, un tiesa viena mēneša laikā pēc lūguma saņemšanas sniedz atbildi, izdodot motivētu rīkojumu.

- Kas notiek ar ierakstu:

Likumā ir noteikts, ka ierakstu iznīcina ne vēlāk kā piecus gadus un vienu mēnesi pēc publiskās apsūdzības procesa beigām.

Šie ieraksti ir jāiznīcina pēc prokurora rīkojuma (Kriminālprocesa kodeksa D.32-2. pants).

Šāda ieraksta nelikumīga izplatīšana ir noziedzīgs nodarījums, un par to soda ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un 15 000 EUR naudas sodu. Oriģinālu atbilstoši noformē un aizzīmogo. Šī ieraksta kopija ir jāiekļauj lietas materiālos. Šī kopija var būt kopīga visiem izmeklēšanas laikā veiktajiem ierakstiem (Kriminālprocesa kodeksa D.32-2. pants).

h) - Informācija par jūsu dalībvalstī pieejamām videokonferenču tehnoloģijām vai par visbiežāk izmantotajām videokonferenču platformām/risinājumiem

— Reāllaika apstrādes pakalpojumiem tiek izmantots *Cisco Webex Desk*.

— Tiesas sēžu zāļu un administratīvo dienestu rīcībā ir *Cisco Webex Room Kit*.

— Decentralizētie ieslodzījuma vietu dienesti izmanto *Cisco Webex Room Kit*.

i) - Informācija par noprotināšanas organizēšanas un norises praktiskajiem aspektiem Ar kuru iestādi konkrēti būtu jāsazinās? Vai ir kādas īpašas prasības (piemēram, jāsniedz nepieciešamā informācija), lai sazinātos ar šo iestādi?

Šie jautājumi ir aplūkoti atbildē uz f) jautājumu.

l) - Aizdomās turēto, apsūdzēto, notiesāto personu vai citu attiecīgo personu iespējas uzdot jautājumus un aktīvi piedalīties

Saskaņā ar Francijas tiesību normām tiesības uz aizstāvību ļauj personām, kas apsūdzētas noziedzīgā nodarījumā, aktīvi piedalīties tiesvedībā.

- Kamēr apsūdzētie pilngadīgie un nepilngadīgie atrodas likumīgā apcietinājumā, viņiem ir tiesības, kas paredzētas Kriminālprocesa kodeksa 63. pantā un turpmākajos pantos, kas sīkāk izklāstīti 2014. gada 27. maija likumā un 2016. gada 18. novembra likumā, proti:

— tiesības tikt informētam par izmeklēšanas raksturu un līdz ar to – saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 63-1. pantu – par iespējamo nodarījuma raksturu, datumu un vietu, kā arī par Kriminālprocesa kodeksa 62-2. pantā minēto(-ajiem) pamatu(-iem);

— tiesības klusēt;

— tiesības uz advokāta palīdzību, kas ir obligātas nepilngadīgajiem (Kriminālprocesa kodeksa L.413-9. pants);

— tiesības piekļūt noteiktiem procesuālajiem dokumentiem (ziņojums par paziņojumu par aizturēšanu likumīgā apcietinājumā; medicīniskās izziņas, ko izdevis ārsts, kurš apskatījis nepilngadīgo, ziņojumi par nepilngadīgā noprotināšanām);

— tiesības tikt informētam par Kriminālprocesa kodeksa 77-2. pantā paredzētajām tiesībām pēc atbrīvošanas no likumīga apcietinājuma.

Advokāts var piedalīties apcietinātās personas noprotināšanās un konfrontēšanās. Noprotināšanas un konfrontēšanas joprojām veic kriminālizmeklēšanas amatpersonas un tiesu policijas darbinieki, kuriem vienīgajiem ir kontrole pār šīs procesuālajām darbībām. Tomēr katras noprotināšanas vai konfrontēšanas beigās advokāts var iztaujāt apcietināto personu. Tiesu policijas amatpersona var iebilst pret šādu jautājumu uzdošanu, ja šķiet, ka tie varētu traucēt izmeklēšanas pienācīgai norisei. Šis atteikums ir jānorāda ziņojumā. Katras noprotināšanas vai konfrontēšanas beigās advokāts var izlasīt noprotināšanas ziņojumu un iesniegt rakstiskus apsvērumus, kurus pēc tam pievieno lietas materiāliem.

Ikvienu personu, kas stājusies prokurora vai attiecīgā gadījumā ieslodzījumu vietu izmeklēšanas tiesneša priekšā, lai pagarinātu apcietinājuma termiņu, ir jāinformē par tiesībām iesniegt šīm amatpersonām iesniegumus par šāda pasākuma izbeigšanu. Ja apcietinātā persona nestājas prokurora priekšā, tā joprojām var sniegt mutisku liecību, ko izmeklētāji ieraksta noprotināšanas ziņojumā, ko dara zināmu tiesnesim, pirms viņš lemj par apcietinājuma pagarināšanu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 63-1. pantu šīs tiesības ir jāpaziņo visām personām tūlīt pēc to apcietināšanas vienlaikus ar pārējo informāciju un tiesībām. Tiesību klusēt formulējums ir sniegts minētā panta 3. punktā – “tiesības noprotināšanas laikā pēc tam, kad persona ir norādījusi savu identitāti, sniegt paskaidrojumus, atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem vai klusēt”.

- Persona, pret kuru vērsta izmeklēšana, izmeklēšanas posmā

Pēc advokāta piezīmju saņemšanas izmeklētājtiesnesis paziņo personai: — vai nu ka pret šo personu netiek vērsta izmeklēšana, un tādā gadījumā viņa var izmantot liecinieka, kam tiek sniegta palīdzība, tiesības (Kriminālprocesa kodeksa 116. panta 6. punkts);

— vai arī ka pret šo personu ir vērsta izmeklēšana, un šādā gadījumā izmeklētājtiesnesis norāda faktus un izmantotās juridiskās klasifikācijas, ja tās atšķiras no sākotnēji paredzētajām (Kriminālprocesa kodeksa 116. panta 7. punkts);

— otrajā minētajā gadījumā izmeklētājtiesnesim ir jāpaziņo personai: — par tās tiesībām pieprasīt veikt procesuālas darbības, pamatojoties uz Kriminālprocesa kodeksa 81., 82-1., 82-2. un 156. pantu visā izmeklēšanas laikā un, ja tā ir iesniegusi attiecīgu lūgumu, vēlākais viena līdz trīs mēnešu laikā pēc tam, kad nosūtīts Kriminālprocesa kodeksa 175-1. pantā paredzētais paziņojums par izmeklēšanas pabeigšanu (Kriminālprocesa kodeksa 116. panta 7. punkts);

— par tās tiesībām tajā pašā termiņā iesniegt pieteikumus par atcelšanu, pamatojoties uz Kriminālprocesa kodeksa 173. pantu, ievērojot Kriminālprocesa kodeksa 173-1. pantu, kurā noteikts, ka iebildes, kas pamatotas ar nopratināšanas (pirmās un citas liecības) un iepriekš veikto darbību spēkā neesību, ir jāceļ sešu mēnešu laikā pēc paziņojuma par nopratināšanas vai iztaujāšanas procesu (Kriminālprocesa kodeksa 116. panta 7. punkts);

— par paredzamo procesa pabeigšanas laiku, ja tas ir īsāks par vienu gadu attiecībā uz nodarījumiem, ko soda ar labošanas darbiem, un par 18 mēnešiem attiecībā uz smagiem noziedzīgiem nodarījumiem;

— par tiesībām saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 175-1. pantu lūgt izbeigt izmeklēšanu tiesneša norādītā termiņa beigās vai pēc iepriekš norādīto maksimālo termiņu beigām.

Persona, pret kuru vērsta izmeklēšana, var arī izteikt apsvērumus, ja tiek uzdots veikt ekspertīzi, un lūgt izmeklētājtiesnesim uzdot papildu jautājumus. Ekspertīzes paziņošanas brīdī personai, pret kuru vērsta izmeklēšana, ir vismaz piecpadsmit dienas, lai pieprasītu papildu ekspertu pierādījumus, otru atzinumu vai jaunu ekspertīzi (Kriminālprocesa kodeksa 167. panta 3. punkts).

4. Tiesas nodevas civillietās un komercietās

Francijas tiesību sistēmā ar [1977. gada 30. decembra Likumu Nr. 77-1468](#) ir noteikts princips, ka tiesvedība civillietu tiesās ir bezmaksas.

Tomēr šim principam ir vairāki izņēmumi, jo tas neattiecas uz tiesu amatpersonu izdevumiem, ekspertu atzinumiem un, vispārīgāk, uz daudziem izdevumiem, kas pusēm rodas tiesvedības laikā.

Izdevumus, kas kādai pusei radušies civilprocesā vai komercprocesā, uz kuriem attiecas [Civilprocesa kodeksa I grāmatas XVIII sadaļa](#), iedala divās grupās:

- tiesāšanās izdevumi, kas izsmeļoši uzskaitīti [Civilprocesa kodeksa 695. pantā](#) un kas atbilst izdevumiem, kuri noteikti radušies saistībā ar tiesvedību un tās sekām, un par kuru summu jāmaksā nodeva, kas noteikta vai nu ar noteikumiem, vai tiesas rīkojumu. Šos izdevumus var atgūt tā puse, kas uzvarējusi lietā, no puses, kura to ir zaudējusi, vai kurai tiesa ir piespriedusi segt šo izdevumu finansiālo slogu;
- neatgūstamie tiesāšanās izdevumi, kas atbilst citiem tiesāšanās izdevumiem un par kuriem ir iesniegts pieteikums par visaptverošu kompensāciju, ko tiesa var brīvi izvērtēt pēc būtības un apmēra, ņemot vērā taisnīgumu pret notiesāto pusi un tās ekonomisko stāvokli ([Civilprocesa kodeksa 700. pants](#)). Šie izdevumi it īpaši ietver advokātu honorārus.

Galvenos izdevumus, kas pusēm var būt jāsedz civillietās un komercietās, var noteikt saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 695. pantā minēto sarakstu, kas izklāstīts tālāk.

1. Nodevas, nodokļi, maksas vai atlīdzības, ko iekasē tiesu kancelejas vai nodokļu iestādes, izņemot nodevas, nodokļus un soda naudas, kas var būt jāmaksā par dokumentiem un aktiem, kuri iesniegti pušu prasījumu pamatošanai.

Praksē tās galvenokārt ir maksas, ko juriskonsultu profesionālais kompensācijas fonds iekasē apelācijas instancēs apelācijas tiesvedībā ar obligāto pārstāvību ([Vispārējā nodokļu kodeksa 1635.a panta P punkts](#)) [*Code*

[général des impôts](#)]), nodevas, ko iekasē komercietiešu darbinieki saskaņā ar [1980. gada 29. aprīļa Dekrētu Nr. 80-307](#), vai reģistrācijas maksas saistībā ar pārdošanas noteikumu grafiku īpašuma aresta gadījumā.

2. Dokumentu tulkošanas izdevumi, ja šādu tulkošanu prasa tiesību akti vai starptautisks nolīgums

Dažos I pielikumā uzskaitītajos Eiropas tiesību aktos ir prasīts pievienot dažu dokumentu tulkojumus, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 13. novembra Regulā (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpus tiesas civillietu vai komercietiešu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs, kuras 9. pantā noteikts, ka visus tulkošanas izdevumus pirms dokumenta pārsūtīšanas sedz pieteikuma iesniedzējs.

3. Kompensācija lieciniekiem

Tie ir izdevumi, kas radušies saistībā ar izmeklēšanas pasākumiem, kurus tiesa noteikusi saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 204.-231. pantu. Tie ietver piemaksu par ierašanos, ceļa izdevumus un dienas naudu saskaņā ar [1920. gada 27. decembra Dekrētu, ar ko pārskata pušu, tiesas ekspertu, lietisko pierādījumu glabātāju un liecinieku ceļa izdevumu likmes](#), 9.-13. pantu.

4. Tehnisko darbinieku atalgojums

Tie ir izdevumi, kas radušies saistībā ar izmeklēšanas pasākumiem, kurus tiesnesis noteicis saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 232.-284-1. pantu, un it īpaši ekspertu atzinumiem. Tehnisko darbinieku atalgojums ir jāparedz viņu norīkošanas brīdī; galīgo summu nosaka tiesnesis pēc viņu uzdevumu izpildes.

5. Maksājumi maksu veidā

Tie ir izdevumi, ko advokāti un valsts un ministriju ierēdņi savu klientu vārdā tieši maksā trešām personām saistībā ar juridiski nepieciešamu pakalpojumu (piemēram, spriedumu, notariālo aktu vai hipotēkas paziņojumu) kopēšanu, vai atslēdznieku honorāri, vai izmaksas par vēstuļu apzīmogošanu, kas ir obligātas procesuālas formalitātes, kuras nosaka tiesu izpildītāji.

6. Valsts vai ministrijas amatpersonu atlīdzības

Tās ir atlīdzības, kas jāmaksā tiesu izpildītājiem saskaņā ar [1996. gada 12. decembra Dekrētu Nr. 96-1080, ar ko nosaka amata atlīdzības taksas tiesu izpildītājiem civillietās un komercietās](#), par tiesu izpildītāju darbību civillietās un komercietās, vai atlīdzības, kas jāmaksā saskaņā ar [1985. gada 29. marta Dekrētu Nr. 85-382, ar ko nosaka atlīdzības izsolītājiem](#), par viņu kā tiesas norīkotu izsolītāju darbībām, vai notāru izmaksas saskaņā ar [1978. gada 8. marta Dekrētu Nr. 78-262, ar ko nosaka notāru atlīdzības](#).

7. Advokātu atalgojums, ciktāl tas ir reglamentēts, arī tiesības uz aizstāvību

Atšķirībā no honorāriem, kurus advokāts brīvi nosaka, vienojoties ar klientu, un kuri nav iekļauti izdevumos, advokātu atalgojums tiek regulēts īpašuma apķīlāšanas, sadalīšanas, izsoles, tiesas nodrošinājuma un tiesas hipotēkas jomā ([Komerckodeksa R.444-71. pants](#)). Turklāt tajā ir iekļautas uzklaušanās nodevas, kas iekasētas saskaņā ar [Sociālā nodrošinājuma kodeksa \[Code de la sécurité sociale\] R.652-26](#). un turpmākajiem pantiem.

8. Izdevumi, kas radušies saistībā ar dokumentu izsniegšanu ārvalstīs

Tie ir izdevumi, kas radušies, izsniedzot dokumentu ārvalstīs saskaņā ar [Civilprocesa kodeksa 683.-688-8. pantu](#), ja kādā no I pielikumā minētajiem instrumentiem ir paredzēta dokumenta izsniegšana (piemēram, pavēste, lēmums utt.).

9. Mutiskās un rakstiskās tulkošanas izdevumi, kas jāsedz izmeklēšanas pasākumos, kuri veikti ārvalstīs pēc tiesu pieprasījuma saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 25. novembra Regulu (ES) 2020/1783 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās vai komercietās ("pierādījumu iegūšana") (pārstrādāta redakcija)

10. Sociālā izmeklēšana, kas noteikta saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 1072., 1171. un 1221. pantu

Tie ir izdevumi, kas saistīti ar tiesas noteikto sociālo izmeklēšanu ģimenes lietās ([Civilprocesa kodeksa 1072. pants](#)), adopcijas lietās ([Civilprocesa kodeksa 1171. pants](#)) vai tiesvedībā pie aizbildnības uzraudzības

tiesneša ([Civilprocesa kodeksa 1221. pants](#)).

11. Atlīdzība personai, kuru tiesnesis ir iecēlis nepilngadīgā uzklaušīšanai saskaņā ar [Civilkodeksa 388-1. pantu](#)

Tās ir lietas, kurās tiesnesis saskaņā ar [Civilkodeksa 388-1. pantu](#) ir iecēlis personu, kas uzklausa nepilngadīgu personu ar lēmumu pieņemšanas spēju.

12. Atlīdzība un izdevumi, kas saistīti ar 1210-8. pantā paredzētajiem pasākumiem, izmeklēšanām un nopratināšanām

Tās ir lietas, kurās prokurors ir lūdzis veikt pasākumus, izmeklēšanu vai nopratināšanu saskaņā ar [Civilprocesa kodeksa 1210-8. pantu](#), lai noteiktu kārtību, kādā izpildāms lēmums par bērna, kurš cietis no bērna starptautiskas nelikumīgas aizvešanas, atgriešanu.

Attiecībā uz lēmumu par maksātspējas procedūrām reģistrāciju komercreģistrā [*Registre du commerce et des sociétés*], izņemot [Komerckodeksa R.123-22. pantā](#) paredzēto reģistrāciju *ex officio*, nodevas tiek noteiktas ar [2017. gada 9. novembra Rīkojumu, ar ko nosaka atlīdzības apmēru par Juridiskās un administratīvās informācijas direkcijas sniegtajiem pakalpojumiem](#), un attiecas uz 2015. gada 20. maija Regulas (ES) 2015/848 28. un 29. pantā paredzēto fakultatīvo reģistrāciju.

5. Elektroniskās maksāšanas metodes

Lai apzinātu šīs sistēmas, ir jāpabeidz regulas 9. panta īstenošanas ietekmes analīze.

6. Paziņojums par decentralizētās IT sistēmas agrīnu izmantošanu

Francija piedalās visās komiteju procedūrās, ko šajā sakarā organizē Eiropas Komisija. Tiek ieviesta iekšējā pārvaldība, lai nodrošinātu, ka *eEDES* rīks tiek pienācīgi izmantots un ka to īsteno visas attiecīgās tiesu amatpersonas. Pašlaik attiecīgās profesionālās un tehniskās komandas ievieš pirmos divus lietošanas gadījumus, proti, *Dokumentu izsniegšana* un *Pierādījumu iegūšana*.

7. Paziņojums par videokonferenču agrīnu izmantošanu civillietās un komercietās

Ministrija ir izveidojusi izmēģinājuma darba grupu par Digitalizācijas regulas ievērošanu attiecībā uz videokonferencēm pārrobežu procedūrās. Šajā kontekstā tā izskata 5. panta tehniskās, juridiskās un procesuālās sekas un nosaka pasākumus, kas jāveic, lai tā noteikumus piemērotu pirms noteiktā datuma, t. i., līdz 2025. gada 1. maijam.

8. Paziņojums par videokonferenču agrīnu izmantošanu krimināllietās

Ministrija ir izveidojusi izmēģinājuma darba grupu par Digitalizācijas regulas ievērošanu attiecībā uz videokonferencēm pārrobežu procedūrās. Šajā kontekstā tā izskata 6. panta tehniskās, juridiskās un procesuālās sekas un nosaka pasākumus, kas jāveic, lai tā noteikumus piemērotu pirms noteiktā datuma, t. i., līdz 2025. gada 1. maijam.

■ Lapa atjaunināta: 10/04/2026

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.